

Yttrande

Datum
2025-04-30

Diarienummer
3.5.17-01523/2025

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.jl@regeringskansliet.se

Remiss av Livsmedelsverkets rapport om författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar

(Ert dnr. LI2024/01446).

Jordbruksverket har fått möjlighet att yttra sig över ovan rubricerad rapport.

Generella kommentarer

Inom ramen för regeringsuppdraget att främja traditionell småskalig matkultur arbetar Jordbruksverket sedan 2015 framgångsrikt för att öka antalet svenska produkter med skyddade beteckningar. Handläggningstiderna, de administrativa kraven och kostnaderna för att ansöka om skydd har dock lyfts som hinder, och det är viktigt att dessa perspektiv beaktas när reglerna utformas.

Förslaget innebär i vissa delar ökade kostnader som riskerar att spilla över på producenterna. Det är viktigt att administrativa bördor och kostnader för företagen hålls nere. Att registrera en skyddad beteckning är en komplex process som redan idag innebär höga kostnader. De produkter som kan få skydd består huvudsakligen av produkter som produceras och saluförs av mindre företag. Dessa företag har i regel små marginaler och kan därför ha svårt att bekosta förfarandet. En ökad användning av de aktuella beteckningarna kan stärka den ekonomiska och den sociala hållbarheten och kan därmed också främja en robust matproduktion. De kan ge producenterna en merbetalning som ökar lönsamheten. Varaktiga arbetstillfällen kan skapas på landsbygden, och ursprungsskyddet kan även bidra till mat- och dryckesturism i lantligt belägna områden. Beteckningarna kan även vara till fördel ur exporthänseende i egenskap av internationellt erkända kvalitets- och äkthetsgarantier.

Synpunkter

Det föreslås att samlingsbegreppet ”skyddade beteckningar” ska tas bort. De nya begrepp som ska användas är dels samlingsbegreppet ”geografiska beteckningar” och dels begreppet ”garanterade traditionella specialiteter”. Vi förstår tanken med

att använda begrepp som ligger i linje med det EU-rättsliga begreppet. Vi tror dock att det kan skapa förvirring att använda begreppet ”geografiska beteckningar” som samlingsbegrepp för två underliggande beteckningar där den ena heter just ”geografisk beteckning” men där den andra heter ”skyddad ursprungsbeteckning”. I författningstexten blir man ibland osäker på om det är båda de underliggande beteckningarna som avses, eller enbart den som heter geografisk beteckning.

Vad gäller regleringen av det nationella invändningsförfarandet föreslås det att Livsmedelsverket bemyndigas att meddela föreskrifter. En närmare reglering av processen och av de kriterier en invändning behöver uppfylla för att tas upp till prövning kommer att införas. Det är viktigt att kostnaderna för producenterna hålls nere och att de lösningar som väljs är kostnadseffektiva. Ett alternativ är att eventuellt ökade kostnader för myndigheten täcks på annat sätt än genom avgifter.

Livsmedelsverket föreslås också som behörig myndighet för att utföra de uppgifter som ett medlemsland har avseende invändningsförfarandet på unionsnivå. Detta är en ny uppgift som kan medföra en viss ökad kostnad för handläggning och genomförande av samråd med sökanden. Även kopplat till denna fråga är det viktigt att kostnaderna för producenterna hålls nere, alternativt att kostnaderna täcks på annat sätt än genom avgifter.

Medlemsländerna får enligt det nya EU-regelverket föreskriva hur producentgrupper kan vara sammansatta och organiserade. Livsmedelsverket vill ha ett sådant bemyndigande och vill bl.a. möjliggöra för fler än bara de som direkt producerar en produkt att ingå i producentgruppen – ett bredare spann av aktörer i leveranskedjan såsom primärproducenter och råvaruleverantörer. Vi ser positivt på detta då det kan skapa ett bredare engagemang och då det kan främja en långsiktighet i produktionen.

Medlemsländerna får införa ett system med erkända producentgrupper. Erkända producentgrupper kan bl.a. ha befogenhet att reglera utbudet av den geografiska beteckningen på marknaden. I nuläget bedömer inte Livsmedelsverket att det finns behov av att införa ett sådant nationellt system. Producenterna är i dagsläget ofta små och med småskalig produktion. Det skulle medföra mer administration och merkostnader för företagen. Livsmedelsverket föreslår ändå att de får ett sådant bemyndigande för att möjliggöra införandet av ett sådant system i framtiden, om det efter djupare analys visar sig fördelaktigt. Vi är tveksamma till ett sådant bemyndigande, som man i dagsläget inte heller avser att använda sig av. Vi bedömer att effekterna av att införa ett sådant system är alltför oklara. Risken för merkostnader, ökad administration och potentiellt negativa effekter i form av utbudsreglering etc. talar emot införandet av ett sådant system.

Livsmedelsverket föreslår att aktörer som inte uppfyller produktspecifikationen ska få möjlighet att anpassa sin produktion efter produktspecifikationen under en övergångsperiod på upp till tio år. Detta i syfte att förenkla för företag. Vi

konstaterar dock att det kan finnas en risk att en så pass lång övergångsperiod urholkar skyddet, och att övergångsperioden därför möjligen bör vara kortare.

Den nya förordningen omfattar även skydd när överträdelser mot skyddet sker på internet. Överträdelser ska i vissa fall anses vara olagligt innehåll.

Livsmedelsverket utpekas som behörig myndighet att kunna förelägga leverantörer av digitala förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Livsmedelsverket föreslår i dagsläget inga sanktioner då man saknar erfarenhet av hur leverantörer av förmedlingstjänster kommer att agera vid ett föreläggande. Det bör i vart fall övervägas om inte ett föreläggande bör kunna förenas med vite om det inte efterlevs.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Susanna Axelsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Håkan Jöngren, Olof Johansson, Mirja Hjers, Malena Bathurst, Camilla Bender Larsson och Sara Sundelius deltagit.

Christina Nordin

Susanna Axelsson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.